

HandläggareHelen Agah Silivask
Telefon: 08 508 28 740**Till**Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2023-09-26, p. 10

Remiss av EU-kommissionens förslag på förordning om cirkularitetskrav för fordonsdesign och om hantering av uttjänta fordon

Remiss från Kommunstyrelsen, dnr KS 2023/839

Förvaltningens förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. Tillstyrka remissen.
2. Justera ärendet omedelbart.

Bakgrund

EU-kommissionen har lagt fram ett förslag till ny EU-förordning om cirkularitetskrav för fordonsdesign och om hantering av uttjänta fordon.

Regeringen har remitterat kommissionens förslag till Stockholms stad för synpunkter. Kommunstyrelsen har skickat förslaget till nämnden för synpunkter senast den 26 september 2023.

Ärendet

Syftet med förordningen är att främja bilsektorns övergång till cirkulär ekonomi.

Förslaget innehåller krav på att fordonstillverkare ska tillgängliggöra detaljerad och användarvänlig information om hur fordon kan tas isär och återvinnas, inklusive information om andel återanvänt material och om var kritiska råvaror har använts i fordonen. Detta ska bland annat göras genom att ett digitalt cirkulärt fordonspass ska utvecklas. Nya typgodkända fordon får efter en övergångsperiod inte heller vara utformade på ett sätt som hindrar avlägsnande eller utbyte av vissa komponenter. Även ett system för

utökat producentansvar för bland annat insamling av uttjänta fordon slås fast.

Förslaget innehåller vidare krav på återanvändbar och återvinningsbar material i nyutvecklade fordon samt restriktioner för användning av vissa metaller. Nyutvecklade fordon ska efter en övergångsperiod innehålla minst 25 % återanvänd plast. EU-kommissionen ges mandat att bestämma mål för andel återanvänd stål och se över möjligheter att sätta mål för vissa andra ämnen.

I förslaget fastställs även krav på inlämning av uttjänta fordon till auktoriserade behandlare samt krav på skrotintyg för avregistrering. En obligatorisk definition av uttjänta respektive använda fordon samt förbud mot export av uttjänta fordon från EU fastslås. Kraven på hur myndigheterna ska kontrollera att olaglig export av uttjänta fordon inte sker förtydligas.

Förslaget innehåller slutligen utökade krav på hantering av fordonsavfall, bland annat obligatorisk avlägsnande av kärnkomponenter i den mån det är rimligt ur kostnadssynpunkt, förbud mot att blanda avfall från fordon med förpacknings- respektive elavfall samt förbud mot deponering av krossat avfall från fordon utan ytterligare behandling. Kraven på hantering av uttjänta fordon samt möjligheter att exportera fordon görs till skillnad från tidigare direktiv på området tillämpliga på fler fordonstyper. Förslaget innehåller även krav på årlig tillsyn av minst 10 % av verksamheter som hanterar fordonsavfall.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Idag konstrueras motorfordon med komplicerade metoder och fordonstillverkarna använder IT-system i fordonet för att samla in data om fordonets prestation mm. Dessa uppgifter användas av tillverkarna för att utveckla sina produkter men skulle även kunna nyttjas i högre grad av andra aktörer. Det är viktigt att den insamlade data från fordonstillverkare avseende information om hur fordon kan tas isär och återvinnas, inklusive information om andel återanvänd material och om var kritiska råvaror har använts i fordonen görs tillgängliga även för de fria verkstäderna och de som jobbar med återvinning och återanvändning. Idag finns en trend i eldrivna fordon där batteriet byggs in i fordonets chassi som en integrerad del. Detta riskerar att få negativa konsekvenser när det gäller reparation och återbruk. Idag finns försäkringsbolag som hellre skrotar elbilar än reparera då riskerna är för stora med batterierna då de inte enkelt går att se om batteriet är helt eller skadat och/eller att det är allt för tidskrävande att reparera dem.

Därför välkomnas förslagets formulering och innehåll.

Förvaltningen anser att det är svårt att ta ställning till de specifika procentsatser som föreslås blir mål och lämnar därför inga synpunkter i den delen. Förvaltningen finner dock att syftet med förslaget inte helt återspeglas i inriktningen i förslaget då den är snävare än den omställning som utökat cirkularitet är tänkt att föra med sig. Cirkularitet förutsätter inte bara en omställning till nya produktionsmetoder och krav på resursvänlig hantering utan bör även innebära utvecklingen av nya affärsmodeller vilka möjliggör förändrat beteende och resvanor och bl.a. mindre och lättare fordon. Det blir enklare att uppnå de specifika procentandelsmålen i förslaget om fordonsförsäljning minskas och resenärer använder mer resurseffektiva färd sätt. Därför är det viktigt att inte bara namnge affärsmodeller i förbigående, förslaget bör också betona vikten av en större omställning. Detta kan minska risker för inlåsnings effekter och möjliggöra utvecklingen av nya cirkulära processer. Samtidigt bör förslaget uppmuntra myndigheter, kommuner och andra offentliga aktörer att använda reglering, offentlig upphandling mm för att i högre grad främja och påskynda cirkularitet, hållbarhet och transporteffektivitet.

Förslaget rör även tillsyn av verksamheter som hanterar fordonsavfall. Generellt är en riskbaserad tillsyn att föredra framför ett minimikrav på besök hos alla tillsynsobjekt såsom föreskrivs i förslaget. Sannolikt besöks dock merparten av bilskrotverksamheter i landet minst en gång per år varför förslaget inte bedöms medföra någon kännbar förändring för tillsynens del. För tillfället har förvaltningen inga registrerade bilskrotningsverksamheter som tillsynsobjekt varför förslaget inte kommer få någon reell påverkan på förvaltningens tillsyn i dagsläget.

Förvaltningen föreslår sammantaget att remissen tillstyrks med ovanstående medskick.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Malin Täftefur
Avdelningschef

Bilagor

1. Remiss - EU-kommissionens förslag på förordning om cirkularitetskrav för fordonsdesign och om hantering av uttjänta fordon